

Wnioski zebrane przez Komisję Wniosków podczas IV konferencji „Aktywne metody ochrony przyrody w zrównoważonym leśnictwie – Woda dla lasu, las dla wody”

Rogów, 1–2 kwietnia 2008 r.

- Mała retencja i ochrona mokradeł powinny zajmować ważne miejsce w gospodarce leśnej, spełniając istotną rolę w trwale zrównoważonym rozwoju ekosystemów leśnych.
- Działania związane z małą retencją są ważnym segmentem dążenia do dobrego stanu wód, jaki Polska ma osiągnąć do 2015 roku wdrażając Ramową Dyrektywę Wodną. Należy pilnie śledzić proces tworzenia planów gospodarowania wodami w dorzeczeniach i aktywnie się w niego włączać.
- Wskazane jest wykorzystywanie naturalnych predyspozycji obszarów wodno-błotnych do retencjonowania wody.
- Konieczne jest wypracowanie zasad oceny skutków zrealizowanych działań retencyjnych.
- Rozpatrując możliwość realizacji działań związanych z małą retencją na danym obszarze, oprócz obecnych uwarunkowań siedliskowych należy uwzględnić również dostępną wiedzę historyczną dotyczącą tego terenu.
- Konieczne jest ujednoczenie i doprecyzowanie terminologii oraz zdefiniowanie podstawowych pojęć stosowanych w dziedzinie małej retencji wodnej.
- Należy rozważyć konieczność ustalania hierarchii celów ochrony przyrody podczas realizacji zadań małej retencji, szczególnie w kontekście siedlisk i gatunków NATURA 2000.
- W ramach przygotowywanych obecnie przez Lasy Państwowe projektów małej retencji, finansowanych ze środków unijnych, istnieje potrzeba przeprowadzenia szerokiej akcji informacyjnej, docierającej do wszystkich grup zainteresowań (samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe, itp.).
- Należy rozważyć włączenie programów małej retencji i ochrony mokradeł do Programu Ochrony Przyrody w nadleśnictwach.
- W kształtowaniu małej retencji koniecznym jest wykorzystywanie naturalnej aktywności bobrów. Jednocześnie należy pilnie rozważyć konieczność wypracowania racjonalnych sposobów ograniczania nadmiernych szkód powodowanych przez bobry w lasach.
- Należy promować badania nad wyjątkowym znaczeniem torfowisk jako ekosystemów retencjonujących wodę oraz zawierających zapis o historii roślinności, zasobach wodnych i aktywności człowieka. Istnieje także pilna potrzeba określenia wpływu zmian klimatycznych na możliwości retencjonowania wody w mokradłach (w tym torfowiskach).

Komisja wniosków

Urszula Zabrocka – Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,

Łukasz Przybyłek – Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych w Warszawie,

Mariusz Lamentowicz – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,

Feliks Kaczanowski – Nadleśnictwo Orneta,

Filip Jarzombkowski – Centrum Ochrony Mokradeł.

Sekretarz Konferencji

Dariusz Anderwald – Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej Leśny Zakład Doświadczalny SGGW w Rogowie

Przewodniczący Konferencji

Prof. dr hab. Heronim Olenderek – Dziekan Wydziału Leśnego Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Conclusions gathered by the Conclusion Commission during IV Conference “Active Methods of Nature Protection in Sustainable Forestry – – Water for Forest, Forest for Water”

Rogów, April 1–2, 2008

- Small retention and protection of the wetlands should be important in the forestry playing crucial role in constantly balanced development of forest ecosystems.
- Activities connected to small retention are an important stage in leading to good condition of waters, which Poland should reach by 2015 when implementing the Frame Water Directive. It is advisable to follow the process of creating the management plans for water in river-basins and actively participate in them.
- It is desirable to use natural predisposition of wetland – water areas for water retention.
- It is necessary to work out the rules of evaluation of executed retention activities results.
- Considering possibilities of execution of activities connected to small retention on the given area, one should take into account not only current habitat conditions but also available historical knowledge about that area.
- It is essential to unify and specify terminology and define precisely basic concepts used in small retention.
- Necessity should be considered to set the priorities within the aims in nature protection during the execution of small retention activities, especially in context of habitats and species of NATURE 2000.
- Within the framework of projects of small retention, currently prepared by the State Forests and financed by EU funds, there is a need to run an extensive informational campaign reaching all interest groups (local governments, non-governmental organizations, etc.).
- It should be considered to include programs of small retention and wetlands protection into Nature Protection Programs of the Forest Inspectorates.
- In small retention designing it is necessary to use natural beaver activities. At the same time, working out of rational methods to limit extensive damage caused by beavers in the forests needs to be urgently considered.
- Promoted should be the research on unique importance of pit bogs as the water retention ecosystems and places containing records of plant history, water resources and human activities. There is also an urgent need to indicate the influence of climatic changes on the possibilities of water retention in wetlands (incl. pit bogs).

Conclusion commission

Urszula Zabrocka – State Forests General Management,
Łukasz Przybyłek – Coordination Center for Environmental Project,
Mariusz Lamentowicz – Adam Mickiewicz University, Poznan,
Felix Kaczanowski – Orneta Forest Inspectorate,
Filip Jarzombkowski – Wetlands Protection Center

Conference Secretary

Dariusz Anderwald – Center for Nature and Forestry Education Forest Experimental Station SGGW in Rogow

Chairman of the Conference

Prof. dr hab. Heronim Olenderek – Dean Faculty of Forestry Warsaw University of Life Sciences – SGGW